Írta: Adminisztrátor
2022. október 20. csütörtök - Módosítás: 2022. október 20. csütörtök

2022. 10. 19. - Carl Gustav Jung az analitikus pszichológia atyja, keresztény eszmékből kiinduló gondolkodó, a kollektív tudattalan fogalmának megalkotója, aki nemcsak a pszichológiában, hanem a miszticizmusban is jártas volt, és még az UFO-jelenségről is írt könyvet. Sokoldalú munkásságát és élete izgalmas fejezeteit mutatjuk be cikkünkben a teljesség igénye nélkül.



Kép forrása: Wikipedia

Jung 1875-ben született egy svájci kis faluban, Kesswilben. Édesapja, Paul Achilles Jung a Svájci Református Egyház vidéki lelkipásztora volt, édesanyja, Emilie Preiswerk szintén egy gazdag svájci lelkészcsaládból származott. Jung volt a négy közül az első túlélő gyermekük. Nevét apai nagyapjáról kapta, egy német származású sikeres orvosról. A modernebbnek ható Karl nevet egyetemista korában változtatta meg Carlra.

A kis Carl sorsa már első éveiben megpecsételődött. A család először Laufenbe, majd Bázelbe költözött.

Édesanyja Jung hároméves korában idegösszeomlást kapott, mindig is mentális problémákkal küzdött, többek között depressziós volt.

Nappal általában képes volt a napi tevékenységeket elvégezni, azonban éjszaka rátört a félelem, szellemeket látott. Így az amúgy is misztikus irányultságú anyának el kellett hagynia több hónapra a gyermekét, és egy Bázel melletti kórházban kapott orvosi kezelést.

Erről Jung később így nyilatkozott: „Anyám hosszú távolléte megkeserítette az életemet. Attól fogva mindig bizalmatlan lettem, mihelyt a »szerelem« szó elhangzott. A »nőiesség« fogalmához sokáig az »eredendően megbízhatatlan« fogalma társult bennem. »Apa« az én szememben megbízhatóságot jelentett és – tehetetlenséget. Ez az a hendikep, amellyel beléptem az életbe.”

A fiatal Carl Gustav egy ideig édesanyja nővérénél lakott, majd édesapjánál Laufenben. Édesapja nem sokkal később áthelyezését kérte Kleinhüningenbe, amely közelebb volt Bázelhez, és a család közelsége javította Emilie lelkiállapotát is. 1884-ben megszületett lányuk, Trudi, Carl Gustav ekkor kilencéves volt.

A fiatal Carl iskolásként félt a matematikaórától, és utálta a testnevelésórákat, amiket értelmetlennek tartott, hiszen úgy vélte, az iskola azért van, hogy tanuljanak.

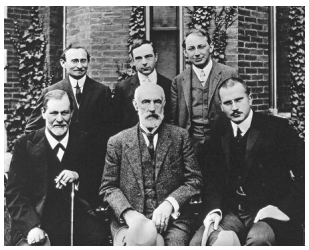
„Az iskolától viszolyogtam. Túlságosan sok időmet rabolta el, amit szívesebben töltöttem volna csataképrajzolással és tűzjátékkal. A hittanórák kimondhatatlanul unalmasak voltak, a matematikaórától pedig határozottan féltem. A tanár úgy tett, mintha az algebra teljesen magától értetődő volna, én pedig még azt sem tudtam, mik tulajdonképpen a számok. Nem virágok, nem állatok, nem is kövületek, semmi, amiről az ember képet alkothatna magának, csupán mennyiségek, amelyek számolás révén jönnek létre.”

Az egyetemen először régészetet akart tanulni, azonban ezt a szakot nem indították, így végül az orvosi pálya mellett döntött. Ez nem csoda, hiszen nagyapja sebészprofesszorként dolgozott

a Bázeli Egyetemen, és a vallás mellett az orvostudomány mindig is nagy szerepet játszott a család életében.
Carl Gustavot már gyermekként nagyon érdekelte a halál.
Emlékirataiban leírja, hogy kiskorában, amikor egy közeli hídbalesetben többen meghaltak, ő egy holttestre bukkant, amit kíváncsian tanulmányozott. De az elmesélése szerint édesanyja már azt is furcsának találta, hogy mennyire élvezi a disznóvágásokat.

Amikor megtanulta, mi a neurózis

Tizenkét évesen, amikor első gimnáziumi évét fejezte be, egyik osztálytársa a földre lökte, amitől rövid időre elvesztette az eszméletét. Ekkor vetődött fel benne az az ötlet, hogy ha elájul, nem kell iskolába mennie. Ettől kezdve mindig elájult, amikor iskolába akarták küldeni. Terve sikerült, epilepszia gyanúja miatt hat hónapig távol tartották az iskolától.
„Ettől fogva rendszeressé váltak az ájulási rohamok, amint megint el kellett volna járnom az iskolába, ugyanígy akkor is, ha szüleim az iskolai feladatok elvégzésére akartak rábírni. Több mint fél évig nem jártam iskolába, ami nekem igencsak kapóra jött. Szabad lehettem, órákon át álmodozhattam, kint lehettem valahol a vízparton vagy az erdőben, vagy rajzolhattam. Vad csatajeleneteket vagy ódon várakat festegettem, amiket éppen ostromolnak vagy felgyújtanak, máskor oldalszámra csak karikatúrákat rajzoltam.”
Azonban egy nap meghallotta, amint édesapja a nehéz anyagi körülményeikről beszél, és hogy nem tudják, hogyan fogják a kis Carlt eltartani.
Ekkor ráébredt arra, hogy muszáj saját magának eltartania magát, és a tudományos karrierjére kell koncentrálnia.
„...Nem hagytam magam, és még egy álló óra hosszat dolgoztam, míg azt nem éreztem, hogy leküzdöttem az ájulási rohamokat. (...) Néhány hét elmúltával újra jártam iskolába, és ott sem tértek vissza a rohamok. Elmúlt az egész varázslat. Ebből megtanultam, mi a neurózis.”



Pszichológusok találkozója 1909-ben. Ülnek: S. Freud, G. S. Hall, C. G. Jung;
állnak: A. Brill, E. Jones, Ferenczi Sándor – Forrás: Wikipedia

A kollektív tudattalan kezdete

Kisfiúként egy fából készült vonalzóból faragott magának egy apró babát, amelyet egy tolltartóba helyezett, és elrejtett a padláson. „Óriási titkot jelentett nekem az egész ügy, bár semmit sem értettem belőle.” Ezután időnként üzeneteket írt kis cetlikre a saját titkos nyelvén, és a padláson lévő kis tokba helyezte őket, ez békével és biztonságérzettel töltötte el.
Felnőttként rájött, hogy gyermekkori szertartásos cselekedetei hasonlóak voltak a különböző kultúrák totem-rituáléihoz. Ezek a ceremoniális cselekedetek intuitívek és öntudatlanok voltak. Jung kollektív tudattalanról, archetípusokról szóló írásait részben ezek a gyermekkori élményei ihlették.
1900-ban szerezte meg az orvosi diplomáját, doktori disszertációját az okkult jelenségek pszichológiájából írta. Orvosi vizsgái elvégzése után Eugen Bleuler svájci pszichiáter asszisztense lett a burghölzi pszichiátriai kórházban, Zürichben. Bleuler nevéhez köthetők többek között a skizofrénia és az autizmus kifejezések is. Mindössze öt év múlva, 1905-ben

Carl Gustavot kinevezték pszichiátriai orvosprofesszorrá.

Jung szerelmei

Még 1896-ban találkozott a 14 éves Emma Rauschenbach-hal. Bár Carl már akkor, 21 éves korában tudta, hogy feleségül fogja venni, erre végül csak hét év múlva, 1903-ban került sor.
„...Amint a házba beléptem, megpillantottam egy copfos kislányt, lehetett úgy tizennégy éves. Nyomban tudtam: ő lesz a feleségem! Ez mélyen megrendített, mert hiszen csak egy szempillantásra láttam, de azonnal tudtam teljes bizonyossággal, hogy ő lesz a feleségem.”
Emma Svájc második leggazdagabb családjának sarja volt, így ez a házasság anyagi stabilitást is biztosított a nem éppen gazdag kezdő orvosnak.
Emmának és Carlnak öt gyermeke született.
Jung azonban úgy gondolta, hogy a boldog házasság alapja a férfi hűtlenséghez való joga, amit be is tartott. Házasságkötésük után egy évvel megismerkedett a 18 éves orosz-zsidó lánnyal, Sabina Spielreinnel, aki az akkor 30 éves férfi páciense lett, és akivel a terápia alatt egymásba szerettek. Bár hivatalosan csak egy évig kezelte a lányt, kapcsolatuk 1910-ig kitartott, amíg Spielrein el nem utazott az országból.
1910-ben Jung megismerkedett egy 22 éves lánnyal is, akivel szintén analízisbe kezdett, és akivel szintén egymásba szerettek. Nagyjából ekkor született meg Emmával ötödik közös gyermekük. Toni Wolff hamar a férfi legfőbb bizalmasává vált, akivel kapcsolatuk nemcsak intim volt, hanem a legnagyobb szakmai segítséget is Toni nyújtotta neki. Amikor Jung elkezdte a Vörös könyv írását, amelyben saját tudattalanját fedezi fel, a lánytól kapta a legfőbb lelki és szakmai támaszt. Segített neki legfontosabb fogalmai definiálásában, elnevezésében, mint az anima, animus vagy a persona.
Bár Jung kezdetben el akart válni a feleségétől, Emma Jung ebbe nem egyezett bele, hanem inkább elviselte, hogy férje „második feleségével” nyaral, odaköltözteti hozzájuk, és rendszeres vendége a családi ebédeknek is. Később hármas kapcsolatuk valamiféle egyensúlyba jutott.
A nők minden körülmény ellenére kitartottak a pszichiáter mellett.
Jung kapcsolata Freuddal
Jung még 1906-ban kezdett el levelezni Sigmund Freuddal, akivel szakmai és baráti kapcsolatuk 1913-ig tartott. A két tudós lelki és szellemi társat talált egymásban, amikor 1907-ben személyesen találkoztak, 13 órán keresztül beszélgettek. A források szerint Freud a pszichoanalízis nem zsidó terjesztőjét látta Jungban, míg Jungnak Freud apafigura lehetett. Bár megértették egymást, alapvető kérdésekben tért el a véleményük. Jung nem értett egyet a szexualitás túlhangsúlyozásával, a libidót általános lelki energiaként értelmezte, amely sok mindent magában foglalhat: agressziót, kíváncsiságot, szellemi erőfeszítést. Amikor 1912-ben Amerikában tartott előadásokat, már saját definíciója szerint beszélt a libidóról, és mellőzte a gyermekkori szexualitás témáját.

Jung elméletének kibontakozása

1913-tól idejét a magánpraxisának és mellette az írásnak, utazásnak, kutatásnak szentelte. Ebben az évben szakította meg véglegesen a kapcsolatot Freuddal, és lemondott a Nemzetközi Pszichoanalitikus Szövetség elnöki tisztéről is. Saját elméletével elhatárolódott a freudi pszichoanalízistől, és analitikus pszichológiának, illetve komplex pszichológiának nevezte azt, jelezve, hogy a lélektan egész területét szeretné áttekinteni. Jung így elméletében nemcsak a személyes tudattalanról írt, hanem a kollektív tudattalanról is, amelyben ősi ösztönök, emlékek őrződnek, és amelyben osztozunk az emberiséggel.
Úgy gondolta, az ember akkor egészséges, ha a tudat és a tudattalan dinamikus egyensúlyban állnak.

1916-ban adta ki összegyűjtött írásait Az analitikus pszichológia könyvében. Ekkoriban kristályosodott ki a nézetrendszere. Úgy gondolta, a lelki kibontakozás célja a mély-én elérése. A mély-én (Selbst) az ősvalónk, amely irányítja a tudatos és tudattalan dinamikákat, ami előidézi a személyiség növekedését. A fejlődés attól függ, mennyire hallgatunk ősi valónkra, az ego meghallja-e a mély-én üzenetét, tudatunk hallgat-e a tudattalanunkra.



1923-ban meghalt az édesanyja, ő pedig még ebben az évben elkezdte a Torony építését Bollingenben, a Zürichi-tó partján. Egy olyan lakhelyet szeretett volna magának, amely megjeleníti az ember ősi érzelmeit, legbensőbb gondolatait. A Toronyba nem engedett senkit, az a magánya birodalma volt. Gyerekkora óta tartó magányát írásaiban többször megemlíti: „Ezekről a dolgokról természetesen senkivel sem beszélhettem. Nem ismertem a környezetemben senkit, akinek kiönthettem volna a szívem, kivéve néha anyámat. Ő mintha hozzám hasonlóan vélekedett volna. Ám hamarosan rádöbbentem, hogy a vele folytatott beszélgetések nem elégítenek ki. Mindenekelőtt csodált engem, és ez nem vált javamra. Így hát magamra maradtam a gondolataimmal. Így is volt leginkább kedvemre. Egyedül, magamban játszottam, egyedül mentem kirándulni, egyedül álmodoztam, és egy titokzatos világban éltem, amely csak az enyém volt."
„Többször megesett velem életem folyamán, hogy egyszer csak hirtelen tudtam valamit, amit tulajdonképpen egyáltalán nem tudhattam. A tudás úgy jelentkezett, mintha a tulajdon ötletem volna [...] Ma is magányos vagyok, mert tudok, és ki kell nyilvánítanom olyan dolgokat, amelyekről mások nem tudnak, és többnyire nem is akarnak tudni."
A Toronyban nem volt semmilyen új technikai vívmány, elektromos hálózat, de vízvezeték-rendszer sem.
Az 1940-es évek közepén, 70 éves kora körül két infarktusa is volt, így visszavonult bollingeni tornyába, ideje jelentős részét itt töltötte. 1948-ban hozzájárult a Carl Gustav Jung Intézet megalapításához Zürichben. 1953-ban váratlanul elveszítette Toni Wolffot, aki infarktusban hunyt el. 1955 júliusában, 80. születésnapján díszdoktorrá avatták, majd még ebben az évben elhunyt a felesége, Emma.
Carl Gustav Jung személyes és szakmai élete olyannyira gazdag és szerteágazó, hogy nem fér bele egy cikk soraiba.
A fent említett elméletek mellett a nevéhez köthetők még az introvertált és extrovertált fogalmak, a komplexus, a szinkronicitás, az archetipusok, a vallás, a spiritualitás mint lelki igény, a neurózis mint a kreativitás egy formája, és a mandalák fontossága is.
Munkásságából a mai napig táplálkozik a pszichológia mellett számos más tudományterület.
Személyes élete is bővelkedett még kalandokban, hiszen Amerika mellett járt Angliában, Indiában és Afrikában is, családjában pedig 19 unokával és 9 dédunokával büszkélkedhetett.
Carl Gustav Jung két infarktust túlélve végül 1961. június 6-án, 86 éves korában halt meg rövid betegség után. Kürthy Anna

Felhasznált irodalom:
C. G. Jung (1916). Az analitikus pszichológia

C. G. Jung (2006). EMLÉKEK, ÁLMOK, GONDOLATOK
C.G. Jung (2009). Vörös könyv
http://ekultura.hu/2006/04/29/carl-gustav-jung-eletrajz
https://en.wikipedia.org/wiki/Carl_Jung